

N:o 167.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 20 maj 1904.

— — — — Andra Kammaren den 20 — —

*Riksdagens skrifvelse till Konungen angående beräkning af
statsverkets inkomster.*

(Statsutskottets utlåtande n:o 106, bevillningsutskottets betänkande n:o 44 och
bankoutskottets memorial n:o 5).

Till Konungen.

Vid behandling af Eders Kungl. Maj:ts den 14 januari innevarande år till Riksdagen aflättna proposition angående statsverkets tillstånd och behof har, i afseende å beräkningen af statsverkets inkomster för den tid nästa statsreglering omfattar eller år 1905 och intill dess ny statsreglering vidtager, Riksdagen, på sätt bilagda tabell utvisar, funnit de ordinarie inkomsterna böra beräknas till 31,280,000 kronor och de extra ordinarie inkomsterna eller bevillningarne till 138,695,000 kronor.

Bih. till Riksd. Prot. 1904. 10 Saml. 1 Afd. 1 Band. 44 Häft. (N:o 167). 1

Under erinran att Riksdagen, med anledning af Eders Kungl. Maj:ts proposition angående ändrad anordning af rikets allmänna läroverk och lönereglering för de vid dem anställda lärare samt med bifall till särskilda utskottets därom gjorda hemställan, beslutat, att lärjungar vid de allmänna läroverken skola till statsverket erlägga terminsafgifter, och att sålunda en ny inkomstitel »terminsafgifter vid läroverken» nu kommer att i riksstaten uppföras, i hvilken inkomstitels af Eders Kungl. Maj:ts beräknade belopp Riksdagens beslut angående dessa afgifters utgående icke föranleder ändring, får Riksdagen anmäla, att Riksdagen med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag beräknat statsverkets *ordinarie inkomster* för år 1905 på följande sätt:

Arrendemedel	kronor	1,900,000: —
Mantalspenningar	»	780,000: —
Bötesmedel	»	420,000: —
Kontrollstämpelmedel	»	60,000: —
Fyr- och båkmedel	»	1,500,000: —
Telegrafmedel	»	7,500,000: —
Järnvägstrafikmedel	»	11,000,000: —
Skogsmedel	»	7,500,000: —
Terminsafgifter från läroverken	»	420,000: —
Extra uppbörd	»	200,000: —
Summa kronor		31,280,000: —

I afseende å *bevillningarnes* belopp får Riksdagen anföra följande:

Tullmedlen, hvilka vid nästlidet års riksdag för innevarande år beräknades till 52,000,000 kronor, hafva i bruttoinkomst inbragt:

år 1900	kronor	57,360,266: —
» 1901	»	49,341,561: —
» 1902	»	55,125,196: —
eller i medeltal för dessa tre år	»	53,942,341: —
samt år 1903.....	»	57,036,606: —

I skrifvelse den 10 december 1903 angående inkomstberäkningen för år 1905, hvilken skrifvelse finnes bilagd Eders Kungl. Maj:ts till innevarande Riksdag aflåtna proposition angående statsverkets tillstånd och behof, har statskontoret, under erinran hurusom med hänsyn till den vid 1903 års riksdag beslutade höjningen af tullsatserna för brännvin, sprit och likörer samt vin af viss alkoholhalt tullmedlen år 1904 beräknats

inflyta med 52,000,000 kronor, ansett denna inkomsttitel kunna för år 1905 upptagas med ett till 52,500,000 kronor höjdt belopp.

Af det den 12 januari innevarande år hållna statsrådsprotokoll öfver finansärenden, hvilket protokoll finnes bilagdt Eders Kungl. Maj:ts förberörda proposition angående statsverkets tillstånd och behof, inhämtas, att chefen för finansdepartementet vid ärendets föredragning inför Eders Kungl. Maj:t — under erinran, dels hurusom tullmedlen i medeltal för åren 1900—1902 ingått med 53,942,341 kronor och för år 1903 enligt meddelande från generaltullstyrelsen utgjort 57,036,995 kronor 23 öre, dels ock i sammanhang härmed att, enligt hvad statskontoret meddelat, det å riksstaten under sjunde hufvudtiteln uppförda förslagsanslag till tullverket, 2,982,000 kronor, hvilket utginge direkt af tullmedlen, kunde beräknas hafva öfverskridits med i jämnadt tusental 730,000 kronor — vidare anført, att, utan att åsidosätta nödig försiktighet vid beräkningen, tullmedlen syntes kunna upptagas 1,000,000 kronor högre än statskontoret föreslagit eller således med ett belopp af 53,500,000 kronor. Eders Kungl. Maj:t har ock i statsregleringen upptagit inkomsterna af denna skatttitel till sistnämnda belopp.

Visserligen har under de senaste två åren en afsevärdt stegrad import af vissa kassaartiklar ägt rum, hvilket förhållande medfört, att inkomsten af tullmedlen under hvart och ett af dessa två år och i följd däraf äfven medeltalssiffran för tullinkomsterna under åren 1900—1902 kommit att stiga. Men då antagligt är, att innerliggande lager af dessa artiklar till stor del torde komma att utrymmas inom detta års utgång, lär väl, med hänsyn till den anförda medeltalssiffrans belopp, den beräknade inkomsten af tullmedlen i allt fall kunna för år 1905 upptagas 500,000 kronor högre än Eders Kungl. Maj:t föreslagit.

Riksdagen har fördenskull beräknat tullmedlen för år 1905 till 54,000,000 kronor.

Postmedlen. Vid nästlidet års riksdag beräknades postmedlen för innevarande år till 14,715,000 kronor.

Ifrågavarande medel utgjorde:

år 1900	kronor	11,883,965: —
» 1901	»	12,842,134: —
» 1902	»	14,007,635: —
eller i medeltal för dessa tre år	»	12,911,245: —
samt belöpte sig år 1903 till	»	15,893,760: —

Postmedlen äro, enligt hvad statskontoret i sin ofvan omförmälda skrifvelse till Eders Kungl. Maj:t uppgifvit, för år 1905 af generalpoststyrelsen beräknade till i rundt tal 16,145,000 kronor och jämväl af statskontoret med nämnda belopp upptagna. Af ofvanberörda statsrådsprotokoll öfver finansärenden inhämtas, att chefen för finansdepartementet vid ärendets föredragning inför Eders Kungl. Maj:t anført, hurusom af generalpoststyrelsens skrifvelse den 28 november 1903 med förslag till postverkets utgiftsstater för år 1905 framginge, att generalpoststyrelsen vid beräkningen af postmedlen för sistnämnda år utgått därifrån, att postverkets samtliga inkomster för år 1903 kunde anses hafva uppgått till 15,272,060 kronor, hvartill lagts en beräknad inkomststegring af 875,000 kronor, hvaraf 375,000 kronor ansetts belöpa på år 1904 och 500,000 kronor på år 1905, samt att chefen för finansdepartementet vid generalpoststyrelsens beräkning icke funnit annat att erinra, än att den förväntade inkomststegringen syntes redan för år 1904 kunna beräknas något högre än generalpoststyrelsen antagit, eller till 475,000 kronor. Med iakttagande häraf skulle således postmedlen kunna beräknas till 16,247,060 kronor, och hemställde i anslutning härtill departementschefen, att desamma finge i riksstaten uppföras med ett till 16,245,000 kronor afjämnadt belopp. I denna beräkning har Eders Kungl. Maj:t icke vidtagit någon förändring; och då icke heller Riksdagen har något att därvid erinra, har Riksdagen beräknat postmedlen för år 1905 till 16,245,000 kronor.

Bevillningsavgifter af särskilda förmåner och rättigheter. Dessa avgifter hafva utgjort:

år 1900	kronor 1,113,547: —
» 1901	» 1,184,147: —
» 1902	» 975,787: —
eller i medeltal för dessa tre år	» 1,091,160: —
samt år 1903	» 506,288: —

Beträffande ifrågavarande inkomsttitel har statskontoret i sin ofvan omförmälda, den 10 december 1903 dagtecknade skrifvelse anført följande:

»Med anledning däraf att, till följd af föreskrift i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897, § 41, samtliga enskilda banker komma att efter nästkommande års ingång hafva upphört med sin sedelutgifning och förty största delen af den inkomst, som bokföres under förevarande titel, kommer att bortfalla, beräknades inkomsttiteln för år 1904 till endast

250,000 kr., med hvilket belopp statskontoret upptagit densamma jämväl för år 1905».

Eders Kungl. Maj:t har, i enlighet med statskontorets hemställan, upptagit bevillningsavgifterna för särskilda förmåner och rättigheter för år 1905 med ofvannämnda belopp 250,000 kronor.

Då Riksdagen icke har något att emot denna beräkning erinra, har Riksdagen beräknat bevillningsavgifterna för särskilda förmåner och rättigheter för år 1905 till 250,000 kronor.

Stämpelmedlen, som för innevarande år beräknats till 6,500,000 kronor hafva utgjort:

år 1900.....	kronor 6,606,207: —
» 1901.....	» 6,103,024: —
» 1902.....	» 7,365,797: —
eller i medeltal för dessa tre år.....	» 6,691,676: —
samt år 1903.....	» 7,415,126: —

Enligt uppgifter från finansdepartementet för åren 1900, 1901 och 1902 hafva de stämplat, som användts till nedannämnda handlingar, uppgått till följande belopp:

	1900			1901			1902		
handlingar till lagfartsprotokoll.....	2,119,793	70		2,030,280	25		2,694,601	70	
dito till inteckningsprotokoll.....	448,946	36		429,856	20		486,626	45	
dito till äktenskapsförordsprotokoll.....	4,820	—		4,700	—		5,270	—	
dito till bouppteckningsprotokoll.....	1,788,853	40		1,592,487	18		2,086,285	91	
Summa	4,362,413	46		4,057,323	63		5,272,784	06	

Stämpelavgiften för spelkort, som utgår med 50 öre för hvarje kortlek, har inbragt:

år 1900.....	kronor 142,635: —
» 1901.....	» 145,854: —
» 1902.....	» 100,446: —
» 1903.....	» 128,587: —

Enligt hvad af statskontorets ofvanberörda skrifvelse inhämtas, har på grund af hvad sålunda förekommit statskontoret funnit sig böra föreslå

denna inkomsttitels beräkning för år 1905 till 6,600,000 kronor; och i denna beräkning har Eders Kungl. Maj:t icke vidtagit någon förändring.

Riksdagen, som icke heller har något emot den sålunda verkställda beräkningen att erinra, har alltså beräknat stämpelmedlen för år 1905 till 6,600,000 kronor.

Brännvinstillverkningsskatten. Brännvinstillverkningen i riket har enligt uppgift i statskontorets ofvanberörda skrifvelse af den 10 december 1903 utgjort:

år 1898	liter 38,654,829
» 1899	» 46,208,645
» 1900	» 43,743,887
» 1901	» 48,084,865
» 1902	» 43,949,174
eller i medeltal för dessa fem år.....	» 44,128,280

Medeltalet för femårsperioden 1897—1901 utgjorde 42,597,479 liter.

Enligt hvad Riksdagen inhämtat från finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå, har tillverkningen under år 1903 uppgått till 38,466,698 liter och under de tre första månaderna af innevarande år till 14,944,423 liter.

Beträffande tillverkningskatten meddelas i statskontorets nyssnämnda skrifvelse följande öfversikt för femårsperioden 1898—1902:

	Influten skatt.	Restitution för		Statsverket behållet.
		denaturerad brännvin.	för högt erlagd skatt.	
År 1898.....	20,004,608	992,768	6,481	19,005,359
» 1899.....	20,889,190	1,104,593	9,080	19,775,517
» 1900.....	21,708,416	1,285,504	8,686	20,414,226
» 1901.....	21,854,169	1,306,523	4,537	20,543,109
» 1902.....	19,550,923	1,407,016	6,088	18,137,819

Under år 1903 belöpte sig skatten till 20,850,391 kronor, och utgick under samma år restitution af tillverkningsavgift för denaturerad och skattefritt brännvin med 1,254,360 kronor, i följd hvaraf statsverkets behållna inkomst af denna skattetitel under år 1903 utgjort 19,596,031

kronor. Denna statsinkomst har i medeltal för åren 1900—1902 uppgått till 19,698,385 kronor.

I sin ofvanomförmälda skrifvelse har statskontoret, under erinran hurusom, efter det Riksdagen genom beslut den 29 januari 1903, med bifall till en af Eders Kungl. Maj:t därom aflåten proposition, höjt brännvinstillverkningsskatten från 50 öre till 65 öre för liter, ifrågavarande statsinkomst för år 1904 beräknats till 25,700,000 kronor, vidare anført, att statskontoret icke funnit anledning att i denna Riksdagens beräkning föreslå någon ändring. Eders Kungl. Maj:t har ock i enlighet härmed beräknat inkomsten af denna skattetitel till nyssnämnda belopp.

Riksdagen har icke heller något mot sagda beräkning att erinra och har fördenskill beräknat brännvinstillverkningsskatten för år 1905 till 25,700,000 kronor.

Hvitbetssockertillverkningsafgiften. Inkomsten af denna skattetitel har utgjort:

år 1900	kronor	9,946,573: —
» 1901	»	12,605,642: —
» 1902	»	7,775,960: —
» 1903	»	10,485,216: —

Under nedannämnda år har vid samtliga fabriker inom landet afverkats följande myckenhet hvitbetor:

år 1898—1899	480,932 ton
» 1899—1900	622,047 »
» 1900—1901	875,911 »
» 1901—1902	903,792 »
» 1902—1903	505,808 »
» 1903—1904	748,446 »

För all tillverkning af hvitbetssocker skall, enligt gällande föreskrifter, erläggas tillverkningsskatt i förhållande till det utbyte i råsocker, som de för tillverkningen använda hvitbetor antagas lämna, och skall skatten utgöra hälften af gällande tullsats för utländskt råsocker af mörkare färg än n:o 18 af den i världshandeln antagna holländska standard eller, då sagda tullsats är 23,5 öre för kilogram, 11,75 öre för kilogram.

I sin ofvanomförmälda skrifvelse har statskontoret — efter erinran att vid 1901 års riksdag det beräknade sockerutbytet blifvit höjdt från det förut bestämda 10,5 procent till 11,5 procent, hvilken höjning skulle

träda i kraft den 1 september samma år, äfvensom att enligt 1902 års Riksdags beslut sockerutbytet af betorna från och med den 1 september samma år beräknats till 12 procent — vidare anført, att beloppet af denna inkomsttitel vore i väsentlig grad beroende af utfallet af betskörden. Accisens afkastning växlade år från år, i mån som utfallet af betskörden blefve bättre eller sämre, men den brist, som uppstode i den inhemska sockerproduktionen, fylldes då, ansåge statskontoret, genom import från utlandet, hvarigenom nedgången i hvitbetssockertillverkningsavgiften komme att uppvägas af en höjning i tullinkomsterna. Förhållandena i detta afseende hunne emellertid icke alltid regleras under loppet af hvarje särskild statsregleringsperiod, hvadan stundom någon rubbning i statsverkets inkomst af sockerbeskattningen på det hela uppstode, men denna rubbning utjämnades snart åter. Med afseende härå ansåg statskontoret hvitbetssockertillverkningsavgiften böra för år 1905 beräknas till enahanda belopp som för år 1904 eller 12,000,000 kronor. I denna beräkning har Eders Kungl. Maj:t icke vidtagit någon förändring; och då icke heller Riksdagen har något att därvid erinra, har Riksdagen upptagit hvitbetssockertillverkningsavgiften i riksstaten för år 1905 till 12,000,000 kronor.

Inkomstskatten. Beträffande denna skatt har statskontoret i sin meranämnda skrifvelse — efter erinran, hurusom genom proposition den 11 januari 1902 Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för år 1903 till upptagande i riksstaten för sistnämnda år åtaga sig en särskild bevilning af 10,500,000 kronor under namn af inkomstskatt att utgå efter ett bifogadt förslag till förordning i ämnet, äfvensom att, efter det Riksdagen anmält sina beslut i anledning af berörda proposition, Eders Kungl. Maj:t utfärdat förordningen om inkomstskatt den 21 juni 1902 — vidare anført, att i öfverensstämmelse härmed inkomstskatten i 1903 års riksstat uppförts med af Eders Kungl. Maj:t föreslagna 10,500,000 kronor, samt att skatten upptagits med enahanda belopp jämväl i 1904 års riksstat. Enligt af finansdepartementet infordrade uppgifter å det belopp, hvartill inkomstskatten blifvit af 1903 års pröfningsnämnder fastställd, har densamma debiterats med ett sammanlagdt belopp för hela riket af 10,586,854 kronor. I anledning häraf ansåg statskontoret någon förändring i denna inkomsttitels beräkning icke böra vidtagas för år 1905.

Enligt kungl. kungörelsen den 17 juni 1903 angående inkomstskatt för innevarande år skall ofvannämnda, den 21 juni 1902 utfärdade förordning om inkomstskatt fortfarande under år 1904 gälla med viss för-

ändrad lydelse af det vid förordningen fogade uppgiftsformulär. Det förslag till inkomstskatt för år 1905, som af Eders Kungl. Maj:t för innevarande Riksdag framlagts, var affattadt i öfverensstämmelse med det förslag om inkomstskatt för år 1904, som framlades vid nästlidet års riksdag och afsåg, bland annat, att skattskyldighet för inkomst af fast egendom skulle inträda, så snart fastighetsinkomsten uppginge till minst 300 kronor, samt skatt utgå för fastighetsinkomstens hela belopp, såvida skattskyldigs behållna inkomst i dess helhet uppginge till 300 kronor eller därutöfver. Den ökade inkomst för statsverket, som häraf kunde blifva en följd, ansåg chefen för finansdepartementet såsom förut kunna beräknas till 500,000 kronor. Under förutsättning af bifall till förenämnda förslag om inkomstskatt för år 1905 har ock beräkningen af ifrågavarande skattetitel föreslagits till 11,000,000 kronor.

Ehuru Riksdagen visserligen icke godkänt Eders Kungl. Maj:ts förslag, att skattskyldigheten för inkomst af fast egendom skulle inträda redan vid en beräknad inkomst af 300 kronor utan i stället beslutit höja det beskattningsbara minimum till 600 kronors beräknad inkomst, torde dock, med hänsyn till ej mindre den sålunda beslutade utvidgningen af skatteplikten än afven den höjning af fastighetstaxeringsvärdena, som under år 1903 ägt rum, någon förändring i den af Eders Kungl. Maj:t föreslagna beräkningen icke erfordras.

Riksdagen har alltså beräknat inkomstskatten för år 1905 till 11,000,000 kronor.

Punschskatten. Afkastningen af den särskilda stämpelafgift för försäljning af punsch, som blifvit bestämd genom 1903 års Riksdags beslut och förordningen den 22 maj samma år, att tillämpas från och med den 1 januari innevarande år, har statskontoret, enligt hvad af förenämnda, den 10 december 1903 dagtecknade skrifvelse inhämtas, ansett böra i saknad af hvarje erfarenhet beräknas till enahanda belopp som för innevarande år eller 1,300,000 kronor. Med detta belopp har ifrågavarande statsinkomst ock upptagits i propositionen angående statsverkets tillstånd och behof för år 1905.

Rörande afkastningen af denna skattetitel har någon uppgift ännu icke kunnat erhållas.

Riksdagen har fördenskull beräknat stämpelafgiften för försäljning af punsch för år 1905 till 1,300,000 kronor.

Maltskatten. Sedan Eders Kungl. Maj:t till nästlidet års Riksdag afgifvit förslag till förordning angående tillverkning och beskattning af

maltdrycker, har Eders Kungl. Maj:t, efter det Riksdagen anmält sina i anledning däraf fattade beslut, utfärdat förordning i ämnet den 17 juni 1903. Enligt en af nämnda års bevillningsutskott gjord beräkning skulle en maltskatt, efter de af Riksdagen beslutade skattesatserna, antagas kunna inbringa något öfver 2,900,000 kronor. Denna beräkning var emellertid uppgjord på grund af förhållandena inom bryggeriindustrien under år 1897, men då antagligt vore, att maltafverkningen sedermera öfverstigit maltafverkningen sistberörda år, blef denna inkomsttitel på bevillningsutskottets förslag för innevarande år beräknad till 3,000,000 kronor. Med sagda belopp har ock statskontoret, då någon erfarenhet i fråga om denna inkomsttitels resultat icke vunnits, uppfört densamma, och i denna beräkning har Eders Kungl. Maj:t icke vidtagit någon förändring.

Enligt uppgift från finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå utgjorde den debiterade maltskatten under tiden den 1 oktober 1903—den 30 april 1904 1,279,566 kronor, däraf 1,042,525 kronor belöpte å tiden den 1 januari—den 30 april 1904.

Då tillräcklig erfarenhet beträffande denna skatttitel icke kunnat vinnas, har Riksdagen ansett sig icke böra vidtaga någon förändring i den hittills gjorda beräkningen och har fördenskull beräknat maltskatten för år 1905 till 3,000,000 kronor.

På sätt Riksdagen i skrifvelse angående statsregleringen för år 1905 anmäler, har Riksdagen såsom tillgång vid förevarande statsreglering beräknat och använt 3,250,000 kronor af det i riksstaten för år 1903 till statsverkets kassaförlagsfond öfverförda belopp å 6,500,000 kronor.

I statsverkspropositionen har Eders Kungl. Maj:t föreslagit, att af riksbankens vinst för år 1903, utgörande kronor 4,447,788: 03, ett belopp af fyra miljoner kronor måtte anvisas för statsverkets behof att utbetalas vid den tid under år 1905, som af Riksdagen bestämdes.

Riksdagen som ej funnit något att erinra vare sig mot Eders Kungl. Maj:ts förslag om öfverlämnande till statsverket af ofvannämnda belopp af bankovinsten för år 1903 eller vid fullmäktiges i Riksbanken uti skrifvelse den 18 sistlidne februari framställda förslag om disposition af bankovinstens återstod, får med åberopande af §§ 25 och 26 i lagen för Sveriges riksbank anmäla, att Riksdagen beslutat: att af riksbankens vinst för år 1903 ett belopp af fyra miljoner kronor skall öfverlämnas till statsverket; att statsverkets andel af bankovinsten för år 1903 skall af fullmäktige i riksbanken tillhandahållas statskontoret och utgå med en

fjärdedel under loppet af hvarje af månaderna januari, april, juli och oktober år 1905; *att* af förenämnda årsvinst ett belopp af 445,000 kronor afsättes till riksbankens reservfond; samt *att* af samma vinst återstående 2,788 kronor 3 öre för riksbankens räkning bibehållas och tilläggas medel, reserverade till framtida förfogande.

Stockholm den 20 maj 1904.

Med undersåtlig vörtnad.

Statsverkets inkomster.

	Kronor	öre
Ordinarie inkomster:		
Arrendemedel	1,900,000	—
Mantalspenningar	780,000	—
Bötesmedel	420,000	—
Kontrollstämpelmedel	60,000	—
Fyr- och båkmedel	1,500,000	—
Telegrafmedel	7,500,000	—
Järnvägstrafikmedel	11,000,000	—
Skogsmedel	7,500,000	—
Terminsafigifter från läroverken	420,000	—
Extra uppbörd	200,000	—
Säger: 31,280,000: —		
Bevillningar:		
Tullmedel	54,000,000	—
Postmedel	16,245,000	—
Bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter	250,000	—
Stämpelmedel	6,600,000	—
Brännvinstillverkningsskatt	25,700,000	—
Hvitbetssockertillverkningsafgift	12,000,000	—
Inkomstskatt för år 1905	11,000,000	—
Punschskatt	1,300,000	—
Maltskatt	3,000,000	—
Bevillning af fast egendom samt af inkomst för år 1904	8,600,000	—
Säger: 138,695,000: —		
Summa	169,975,000	—